

Ingrida ALONDERĖ

PRAĖJUSIAIS METAIS BERNIUKŲ IR JAUNUOLIŲ CHORUI „AŽUOLIUKAS“ SUKAKO 55-ERI, TAČIAU JUBILIEJINIS KONCERTAS SURENGTAS ŠIŲ METŲ BALANDŽIO 25 DIENĄ. KLAUSYTOJAI TURĖJO GALIMYBĘ IŠGIRTI SPECIALIĄ GIMTADIENIUI SKIRTĄ PROGRAMĄ: PIRMOJE KONCERTO DALYJE SKAMBĖJO VYTAUTO MIŠKINIO KŪRINIŲ CIKLAS VAIKAMS „SUSIRADOM SMUIKO RAKTĄ“, ANTROJE – FRANCIO POULENCO „GLORIA“. „AŽUOLIUKUI“ TALKINO LIETUVOS VALSTYBINIS SIMFONINIS ORKESTRAS, SOLISTAI ASTA KRIKŠČIŪNAITĖ IR AŽUOLIUKAS RAFAILAS KARPIS.

SUSKAMBĖJĘS TRIGARSIS...

Berniukų ir jaunuolių chorui „Ažuoliukas“ - 55

ĮKŪRĖJAS

Nepaprasti Hermano Perelšteino nuopelnai lietuvių chorinei kultūrai – 1959 m. jis įsteigė „Ažuoliuko“ berniukų chorą, 1979-aisiais jo iniciatyva atidaryta choro muzikos mokykla. Dirigento meninė ir organizacinė veikla paskatino berniukų chorų atsi-

Jaunatviškas 55-erių „Ažuoliukas“

radimą ne tik Vilniuje, bet ir Kaune, Marijampolėje, Klaipėdoje, Šiauliuose, kitose Lietuvos vietovėse.

H. Perelšteinas lankydavo Vilniaus mokyklas ir kviesdavo gabesnius vaikus į chorą. Labai greitai daugeliui vilniečių šeimų tapo prestižo dalyku savo vaikus leisti į „Ažuoliuką“. Choras augo ir brendo, atsirado vadinamoji „pensija“ – jaunuolių ir vyrų choras. Plėtėsi kolektyvo meninės galimybės, formavosi choristų ugdymo ir auklėjimo, koncertinės veiklos tradicijos.

„Ažuoliukas“ – išskirtinis Lietuvos kultūros reiškinytis, čia išugdyta tūkstančiai asmenybių, šimtai muzikų profesionalų, daugelis yra žinomi solistai, kompozitoriai, dirigentai ir instrumentininkai. Ir šiandien netrūksta norinčių dainuoti „Ažuoliuke“. Daug buvusių choristų čia atveda savo vaikus, kai kurie dainuoja kartu su atžalomis. Ažuoliukais išliekama visą gyvenimą.

Du pirmieji choro dešimtmečiai H. Perelšteinui buvo laimingi laikai, nes prieš tai teko išgyventi tremtį Sibire, po to – persekiojimą ir priverstinę emigraciją į Vakarų.

foniniais orkestrais. Kolektyvas nuo pat 1960 metų sėkmingai dalyvauja beveik visuose Lietuvos chorų konkursuose, yra pelnęs gausybę svarbių apdovanojimų. Koncertuota Baltarusijoje, Belgijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Danijoje, Estijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Japonijoje, JAV, Kanadoje, Latvijoje, Nyderlanduose, Lenkijoje, Suomijoje, Švedijoje, Prancūzijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Vengrijoje, Vokietijoje ir kitose šalyse. „Ažuoliukas“ yra įrašęs daugybę kūrinių radijuje ir televizijoje, išleido 35 vinilines plokšteles ir per 20 kompaktinių plokštelių.

Ypač įsimintini „Ažuoliukui“ keleri pastarieji metai. Daug koncertuojantis choras atliko nemažai svarbių kūrinių – Johanneso Brahmsio „Vokiškąjį requiem“, kantatą „Rinaldo“, Felixo Mendelssohno-Bartholdy oratoriją „Elijas“. Šie sudėtingi opusai pareikalavo daug jėgų ne tik iš choristų, bet ir iš meno vadovo Vytauto Miškinio, kuriam teko jaunesiems dainininkams padėti suprasti ir pamilti kūrinius, paprastai atliekamus profesionalų chorų.

Johannesio Brahmsio kantata „Ri-

kad tokių meno reiškinių Lietuvos žiniasklaida dažniausiai nepastebi.

Ar esate girdėję, kaip vaikų choras atlieka Johannesio Brahmsio „Vokiškąjį requiem“? Kūrinys reikalauja didžiulių tiek emocijų, tiek fizinių pastangų. „Vokiškasis requiem“ nuskambėjo 2013 m. gegužės 11 d. Vilniaus arkikatedroje bazilikoje, jį atliko daugiau nei 200 choristų ir muzikantų iš Lietuvos ir Norvegijos: berniukų ir jaunuolių choras „Ažuoliukas“, Oslo berniukų choras „Sølvgutten“ („Sidabriniai berniukai“) ir Drameno miesto simfoninis orkestras, dirigavo Peras Kristianas Skalstadas (Norvegija). Tam, kad įveiktų šį itin sudėtingą kūrinių, kolektyvo nariai intensyviai repetavo 12 mėnesių. Tai buvo vienas didžiausių iššūkių per ilgiau nei pen-

Asta Krikščiūnaitė

kiasdešimtmetį truncančią kolektyvo istoriją. Romantinės muzikos perlas dar buvo atliktas Norvegijoje (du kartus) ir 2014 m. sausio 13 d. Vilniaus kongresų rūmuose, minint Laisvės gynėjų dieną. Pastarajame koncerte „Ažuoliukui“ talkino valstybinis choras „Vilnius“, Šiaulių valstybinis kamerinis choras „Polifonija“ ir Gintaro Rinkevičiaus vadovaujamas Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras, dirigavo prof. Vytautas Miškinis.

Vilniaus kongresų rūmuose 2011 m. „Ažuoliukas“ kartu su Lietuvos valstybiniu simfoniniu orkestru atliko Felixo Mendelssohno-Bartholdy oratoriją „Elijas“, op. 70. Nuostabaus grožio kūrinys, parašytas pagal Senojo Testamento tekstus, remiasi į baroko didybę, tačiau kartu yra kupinas romantizmo epochos pradžios lyrizmo.

„Ažuoliukui“ kiekvienas sezonas – naujų iššūkių metas. Ateinančiais metais ketinama paruošti Mozarto

LVSO diriguoja Vytautas Miškinis, dainuoja ažuoliukas Rafailas Karpis

REPERTUARO PERLAI

Choro repertuarą sudaro klasikiniai ir šiuolaikiniai, pasaulietiniai ir religiniai kūriniai. Nemažai opusų atliekama su įvairios sudėties sim-

naldos“ buvo parengta „Ažuoliuko“ 50-mečio proga, ją atliko vyrų choras bei buvę „Ažuoliuko“ nariai – iš viso scenoje stovėjo apie 100 dainininkų. Iki tol Lietuvoje šios kantatos nebuvo dainavęs joks choras. Tik apmaudu,

Vytautas Miškinis tęsia Hermano Perelšteino sukurtas tradicijas ir mokymo metodiką

Karūnavimo mišias. Jos bus įtrauktos į tradicinį projektą „Lietuvos berniukai prieš smurtą ir narkomaniją“. Nuo 2000-ųjų rengiamas projektas yra festivalio pobūdžio, jame dalyvauja pagrindiniai Lietuvos berniukų chorai. Prieš dvejus metus projektas šiek tiek pasikeitė – dabar rengiamas stambios formos kūrinys, jį chorai atlieka Klaipėdoje, Šiauliuose, Kaune ir Vilniuje.

„BALTIJOS GINTARĖLIAI“

Dar sovietiniais laikais berniukų chorų festivaliai „Baltijos gintarėliai“ vykdavo pakaitomis visose Baltijos šalyse. Jų metu būdavo rengiami ir pokalbiai, mokymai, dalijamasi patirtimi. Prieš nepriklausomybę paskutinis festivalis vyko Tartu, po to šie renginiai nutrūko.

2005 m., siekiant atgaivinti regiono kultūrinio bendradarbiavimo tradicijas, pristatyti naujausius Baltijos šalių chorinius kūrinius ir autorius kitoms Europos ir pasaulio valstybėms, buvo surengta chorų vasaros akademija „Baltijos gintarėliai“. Ją inicijavo „Ažuoliukas“, Lietuvos chorų sąjunga kartu su Lietuvos liaudies kultūros centru, Rygos savivaldybės Kultūros skyriumi ir Estijos nacionaline opera bei Europos Sąjungos chorų federacija (Fédération européenne des choeurs de l'union). Renginyje Lietuvai, Latvijai ir Estijai atstovavo po 30 dainininkų, dalyvavo 50 chorų vadovų bei 6 lektoriai iš užsienio. Vyko seminarai ir chorvedžių mokymai. Unikalaus projekto koncertuose skambėjo

specialiai užsakyti kiekvienos šalies kompozitorių darbai – 3 Baltijos šalių dainos *a cappella* ir Andrew Lloyd Webberio „Requiem“, kuris buvo atliekamas su kiekvienos šalies simfoniniu orkestru, solistais ir dirigentais.

2014 m. pasaulio chorų varžytuvės Rygoje buvo tarsi „Baltijos gintarėlių“ aidas. Renginyje vyko be mokymų ir seminarų – tai buvo koncertas, kuriame dalyvavo „Ažuoliukas“ kartu su dviem latvių bei estų berniukų choriais ir Latvijos Jāzepo Vītolio muzikos akademijos studentų orkestru. Skambėjo žymaus amerikiečių kompozitoriaus Morteno Lauridse no kūrinys „Lux aeterna“. Šį kūrinių grįžęs po Rygos chorų varžytuvių „Ažuoliukas“ kartu su Šv. Kristoforo kameriniu orkestru atliko lapkričio 5 d. Šv. Kotrynos bažnyčioje. „Lux aeterna“ dažnai lyginamas su Gabrielio Fauré „Requiem“ ir Johanneso Brahms o „Vokiškuoju Requiem“.

Antrasis „Baltijos gintarėlių“ projektas įgyvendintas 2015 m. Estijoje, Tartu. Vėl vyko seminarai svarbiausiais berniukų ir vyrų chorų veiklos klausimais, kalbėta apie chorinės muzikos išsaugojimą, profesionalumo kėlimą, Estijos miestuose koncertavo trijų Baltijos šalių chorai, taip pat kolektyvai iš Suomijos, Norvegijos, Švedijos ir Šveicarijos. Pagrindinis renginio akcentas – oratorija „Elijas“, kurią vokiečių kalba atliko „Ažuoliukas“ kartu su Bazelio berniukų choru. Koncertai vyko Taline ir Pernu. Visą festivalį vainikavo berniukų ir vyrų chorų dainų šventė Tartu mieste. Jungtinis užsienio šalių berniukų choras atliko specialią programą, kuri, anot organizatorių, buvo meninės kokybės viršūnė. Vytautui Miškiniai teko garbė diriguoti „Aleliuja“ iš G. F. Händelio oratorijos „Mesijas“.

Graži tradicija tęsiama, Baltijos šalių chorų ryšiai atkuriami ir puo-

selėjami. Pasak V. Miškinio, berniukų chorų festivalį ketinama rengti kas dvejus metus.

„AŽUOLIUKO“ GIMTADIENIS

Šių metų balandžio 25 d. Vilniaus kongresų rūmuose vyko „Ažuoliuko“ gimtadienio koncertas – pasakojimas apie ilgą, vingiuotą, kupiną nuotykių choro ir jo muzikos mokyklos istoriją. Pirmą kartą klausytojai turėjo galimybę išgirsti prof. Vytauto Miškinio kūrinių ciklą vaikams „Susiradom smuiko raktą“. Prieš dvidešimt metų V. Miškinis pagal Ramutės Skučaitės 1980 m. parašytas eiles apie instrumentus sukūrė 21 dalies ciklą vaikų chorui ir fortepijonui. Artėjant 55-ajam gimtadieniui, „Ažuoliuko“ mokytojai pasiūlė profesoriui parodyti visiems klausytojams, ką mažieji ažuoliukai dainuoja pamokėlėse. V. Miškinis per du mėnesius parašė orkestruotę, kad kūrinių būtų galima atlikti su simfoniniu orkestru.

Po gražaus ir jaudinančio jubiliejaus „Ažuoliukas“ siekia įgyvendinti dar vieną projektą – planuojama išleisti natų rinkinį „Susiradom smuiko raktą“ edukacinėms reikmėms, kad ciklą galėtų dainuoti visos Lietuvos muzikos mokyklų mokiniai. Kiekviena ciklo dalis supažindina vaiką su vis kitu instrumentu. R. Skučaitės eilės puikiai perteikia instrumento savitumą ir skambesį, padeda vaikui įsigilinti į vieno ar kito instrumento subtilybes. Ciklas bus išleistas lietuvių ir anglų kalbomis, tad taps prielaimas ir draugams užsienyje (į anglų kalbą tekstus išvertė profesorius Francis Whyte'as).

Jubiliejiniam koncerte skambėjo ir Francis Poulenco „Gloria“. Šis stambios formos kūrinys – „Ažuoliuko“ įkūrėjo H. Perelšteino palikimas, choro vizitinė kortelė. Įdomu, kad „Gloria“ buvo sukurta prieš 55 metus, tada, kai gimė „Ažuoliukas“. Tą vakarą kūrinys skambėjo išraiškingai ir su polėkiu.

Pastarieji keleri metai visam „Ažuoliuko“ kolektyvui buvo spalvingi, dinamiški ir ypač darbingi. Įrodę, kas jokie opusai nebaisūs, choras entuziastingai neria į naujus vandenius, imasi neatrastų šėdėvų.

SUSKAMBĖJĘS TRIGARSIS

Vadovavimas chorui – tai ne tik dirigavimas, bet ir koncertų, kelionių, stovyklų organizavimas, repertuaro sudarymas, įvairių ryšių palaikymas, problemų sprendimas, žodžiu, darbas, kai neretai tenka imtis ir vadybininko funkcijų. Kalbant apie prof. Vytautą Miškinį, reikia turėti galvoje ir kūrybą, dalyvavimą seminaruose ar kokio nors chorinės muzikos konkurso komisijos darbe, įvairiose pasaulio šalyse vedamus meistriškumo kursus. Maestro – daugiau nei aštuonių šimtų muzikos kūrinių autorius, kūrybai jis stengiasi skirti kiekvieną laisvą akimirką. Chorui vadovaujantis kompozitorius puikiai išmano jaunųjų atlikėjų dainavimo galimybes, šiuolaikinės muzikos tendencijas. Vis dėlto V. Miškinių kūryba daugiau dėmesio sulaukia ne Lietuvoje, bet užsienyje, vokiečių, ispanų, prancūzų, amerikiečių, japonų, latvių leidyklos visada laukia jo naujų opusų.

„Ažuoliukui“ V. Miškinis vadovauja nuo 1979 m. Kadaisė H. Perelšteino įkurtas choras profesorius yra kasdienis gyvenimas, kelionės, koncertai, vasaros stovyklos, muzika ir šeima. Paklaustas, koks dalykas užlieja širdį džiaugsmu, profesorius nedvejodamas atsakytų – švarus choro trigarsis.

GYVENIMO MOKYKLA

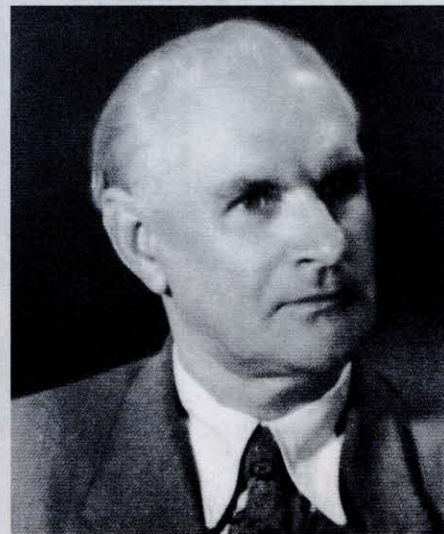
Šiandien „Ažuoliukas“ – aštuoni atskiri chorai, kuriuose dainuoja keli šimtai vaikų, paauglių ir vyrų. „Ažuoliuke“ berniukai gauna kur kas daugiau nei tradicinę muzikinę išsilavinimą: jie išmoka vertinti kolektyvą, šeimą ir draugus, išmoka pareiškimo, visapusiškai subręsta savarankiškam gyvenimui. Gal todėl daugelis „Ažuoliuką“ nedvejodami vadina gyvenimo mokykla ir antraisiais namais. ■

APOLINARUI LIKERAUSKUI – 120

Muzikas švietėjas, diplomuotas dainininkas, chorų vadovas, dirigentas, pedagogas – toks Apolinaro Likerausko (1895–1984) pėdsakas Lietuvos muzikos istorijoje. Be to – iškili, tauri asmenybė, tragiško likimo žmogus.

Rugsėjo 10 d. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje buvo paminėtos A. Likerausko 120-osios gimimo metinės. Renginį organizavo, išsamų bukletą ir dokumentų parodą parengė istorikė Rasa Sperskienė. Vakarą vedė bibliotekos direktoriaus pavaduotoja mokslui dr. Rima Cėcėnienė. Lietuvos Respublikos Seimo narė Irena Degutienė prisiminė savo vaikystės metus Druskininkuose, kur lankė Apolinaro Likerausko įkurtą muzikos mokyklą.

Tarpukariu ir mūsų laikais Lietuvos periodikoje buvo paskelbta straipsnių apie

Apolinaras Likerauskas (1895–1984)

Lietuvos Respublikos Seimo narė Irena Degutienė

Šiauliuose, Alytuje, Kaune organizatorius ir dirigentas, muzikos mokyklų Šiauliuose, Druskininkuose, Meno mylėtojų draugijos liaudies ansamblio Panevėžyje įkūrėjas, chorų steigėjas, vadovas. A. Likerauskas vengė politinių XX a. sukurių, labiausiai jam rūpėjo meno, švietimo, jaunimo auklėjimo ir muzikinės kultūros dalykai.

Vakaro dalyvius sujaukino Apolinaro Likerausko dukters Živilės Likerauskaitės-Klusienės prisiminimai. Tėvas jos širdyje tebėra gyva žaizda, o jo patarimai ir pamokymai – „Malda ir daina taurina sielą“ – perduodami toliau. Gražu buvo matyti salėje Apolinaro Likerausko anūkų pianistą Algimantą Likerauską su savo atžalomis.

Minėjimą A. Ramesos „Stigmomis“ pradėjo ir M. K. Čiurlionio „Jūros“ pjesėmis užbaigė pianistė Onutė Gražinytė.

Renginio metu demonstruoti dokumentai rugsėjo 14 d. – lapkričio 16 d. bus eksponuojami Mokslų akademijos T. Vrublevskio skaitykloje.

MB inf.

Jūratė Vyliūtė

V. KULIKAIŠKIENĖS nuotraukos

Živilė Likerauskaitė-Klusienė

